

СУТНІСТЬ ПРОФІЛАКТИЧНИХ ЗАХОДІВ У МЕХАНІЗМІ ПРОТИДІЇ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІЗОВАНИХ ЗЛОЧИННИХ ГРУП У СФЕРІ ЕКОНОМІКИ

Роман Володимирович РОЗУМЯК,

кандидат юридичних наук

<https://orcid.org/0000-0003-0859-3325>

Профілактична діяльність є однією із обов'язкових та дуже важливих складових протидії злочинності, незалежно від її проявів. Дослідниками приділяється досить багато уваги проблематиці профілактики як взагалі, так і у розрізі превенції окремих різновидів злочинів та інших правопорушень. Н.О. Левченко вважає, що профілактика являє собою цілеспрямований впливу з метою попередження правопорушень з урахуванням умов і чинників конкретної соціальної ситуації [1, с. 131]. М.І. Мельник та М.І. Хавронюк розуміють профілактику правопорушень як цілеспрямовану діяльність щодо виявлення та усунення причин правопорушень, окремих їх видів і груп, конкретних правопорушень, з недопущення завершення правопорушень на різних етапах розвитку протиправної поведінки [2, с.13]. О. С. Новаков у своєму дослідженні, присвяченому проблематиці профілактики, визначив останню як сукупність різноманітних заходів щодо виявлення, теоретичного осмислення і практичного усунення детермінант злочинів, а також пов'язаних з ними правопорушень некримінального характеру та інших проявів соціальної патології [3, с.107]. О. М. Джужа, В. В. Василевич, О.Ф. Гіда та ін. дослідники відмічають, що поняття «профілактики злочинів» може тлумачитися у вузькому (кримінально-правовому) і широкому (кримінологічному) сенсі. Під кримінально-правовою профілактикою фахівці розуміють заходи, що здійснюються у процесі призначення покарання і його виконання. У такому значенні ідея профілактики злочинів пронизує всю систему кримінально-правових, кримінально-процесуальних і кримінально-виконавчих інститутів. Разом з тим, зауважують правознавці, практика протидії злочинності свідчить, що при визначенні поняття «профілактики злочинів» потрібно виходити з економічних, соціально-політичних, моральних, психологічних, правових та інших більш широких позицій. Такий підхід дає можливість сформулювати це поняття у широкому розумінні, що включає в себе різні заходи державних органів і громадських організацій. Відповідно профілактика злочинності є сформованою системою дій стосовно антисуспільних явищ та їх причинного комплексу з метою розширення тенденції зниження рівня і масштабів злочинності і знешкодження її коріння. З огляду на зазначене, підсумовують О. М. Джужа та ін., профілактика злочинності розглядається як соціально-правовий процес, що знижує, обмежує, ліквідує явища, породжені злочинністю. У найбільш узагальненому вигляді профілактика злочинності забезпечується усією сукупністю заходів, що здійснюються державними органами і громадськими формуваннями, спрямованими на удосконалення суспільних відносин. На підста-

ві цього можна сформулювати більш широке визначення профілактики злочинів, під якою розуміється особливий вид соціального управління, покликаний забезпечити безпеку правоохоронюваних цінностей, який полягає у розробці і реалізації цілеспрямованих заходів щодо виявлення і усунення причин та умов злочинності, а також здійснення профілактичного впливу на осіб, схильних до протиправної поведінки [4, с.11-12]. А. А. Трофімчук, аналізуючи проблемні питання профілактики адміністративних правопорушень, веде мову про неї (профілактику) як про систему організаційно-правових і економіко-технічних заходів, які здійснюються державою, її органами та посадовими особами, громадськими організаціями і окремими громадянами та спрямовані на попередження протиправних проявів у відповідній сфері, усунення і ліквідацію причин і умов, що їх породжують, припинення конкретних порушень [5, с.130].

Отже, профілактичні заходи у механізмі протидії діяльності організованих злочинних груп у сфері економіки передбачають розробку та реалізацію рішень і дій спрямованих на виявлення, та ліквідацію причин досліджуваної злочинної активності, а також умов і факторів, що сприяють її появі та розвитку, з метою запобігання повторному прояву аналогічних чи подібних випадків злочинної діяльності, а також попередження її можливого розростання, масштабування, трансформації та ускладнення. Профілактичні заходи передбачають проведення роботи як із широким загалом, так і конкретними групами населення.

Список використаних джерел:

1. Левченко Н. О. Юридико-психологічна сутність профілактики правопорушень / Юридична психологія, Том 19 № 2 (2016), с.129-136
2. Мельник М.І., Хавронюк М.І. Правоохоронні органи та правоохоронна діяльність. К., 2002. 576 с.
3. Новаков О.С. Кримінологічна характеристика та профілактика злочинів, які вчиняються працівниками міліції у сфері службової діяльності: Дис... канд. юрид. наук: 12.00.08 / Новаков Олександр Сергійович ; Національна академія внутрішніх справ України. К., 2003. 210 с..
4. Профілактика злочинів: Підручник / О. М. Джужа, В. В. Василевич, О.Ф. Гіда та ін. ; за заг. ред. проф. О. М. Джужи. К. : Атіка, 2011. 720 с.
5. Профілактика адміністративних правопорушень у сфері виробництва, гуртової і роздрібної торгівлі аудіовізуальною продукцією: дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Трофімчук Анна Анатоліївна ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. Л., 2009. 201 с.